

Fylkesmannen i Vestfold

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Christian Kolstad

Deres ref:

Vår referanse:
2006/269
Arkivnr:

Vår dato:
13.01.2006

Høring om endringer i opplæringsloven - ansvaret for opplæring i helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner

Fylkesmannen i Vestfold viser til høringsbrev vedrørende forslag til endringer i opplæringsloven, datert 09.11.05.

Det tas til etterretning at høringen, på grunn av et igangsatt utredningsarbeid, ikke omfatter endringer i opplæringsansvaret for barn/unge i fosterhjem. Hvis utredningen som pågår skal danne grunnlag for å vurdere tilsvarende ansvarsregler for enkelte/alle typer fosterhjem på ett senere tidspunkt, ville det etter vår vurdering vært en fordel om utredningsarbeidet hadde vært ferdigstilt før høringen. På den måten ville den også kunne omfattet opplæringsansvaret for barn/unge i fosterhjem, og gitt høringsinstansene mulighet til helhetlig vurdering av de foreslåtte modellene.

Fylkesmannens kommentarer til de ulike modellene:

Alternativene 3 og 4:

Fylkesmannen støtter ikke en endring i tråd med alternativene 3 og 4. Avgjørende vekt tillegges at alternativene vil bringe inn et nytt forvaltningsnivå som ikke har ansvar etter opplæringsloven, noe som etter vår vurdering vil være svært uheldig. Vi mener at det bør velges en lovregulering for ansvaret for opplæringen i helse- og barneverninstitusjoner som har samme utgangspunkt som opplæringslovens "hovedregler" (les: §§ 13-1 og 13-3), dvs. kommunene og fylkeskommunene.

Alternativ 5:

Fylkesmannen anbefaler ikke en videreføring av dagens ordninger, slik de er lovfestet i henholdsvis § 13-2 (barneverninstitusjoner) og § 13-3a/§13-1 jf. forskriften § 18-1 bokstav b (helseinstitusjoner). Avgjørende vekt tillegges de problemene ordningen medfører - omtales konkret nedenfor.

• Konkret om ansvaret for opplæringen i barneverninstitusjoner

Når grunnskoleelever plasseres i barneverninstitusjoner involverer dagens ordning:

- bostedskommunen (som tar initiativ til vedtaket om plassering etter kontakt med regionale BUFetat og som besitter en kjennskap til opplæringen som er gitt som blir utgangspunktet for opplæringen som skal gis etter institusjonsplasseringen)
- bostedsfylkeskommunen (ansvarlig etter § 13-2)

- kommunen der institusjonen ligger (fordi hovedreglen er at denne kommunen påtar seg å gi opplæringen).

Når elever i videregående plasseres involverer dagens ordning:

- bostedskommunen (som tar initiativ til vedtaket om plassering etter kontakt med regionale BUFetat)
- bostedsfylkeskommunen (som har ansvar etter §§ 13-3 og 13-2) og eventuelt
- fylkeskommunen der institusjonen ligger (fordi det vanligvis er denne fylkeskommunen som påtar seg å videreføre opplæringen når ungdommen plasseres utenfor bostedsfylkeskommunen).

Dette er to ordninger som stiller store krav til rask flyt av informasjon mellom de involverte, og som av den grunn er sårbar. Dårlig informasjonsflyt kan føre til at den enkelte ikke får opplæringen han/hun har krav på, eventuelt at det tar tid før opplæringen videreføres etter plassering. Dette er uheldig siden skole kan være det eneste kjente i en situasjon som føles kaotisk og turbulent for barnet/ungdommen.

● Konkret om ansvaret for opplæringen i helseinstitusjoner
Kartleggingen departementet har gjort viser at private institusjoner med pasienter som er ”rettighetslever” etter opplæringsloven, har store problemer med å få refusjon i tråd med ansvaret som følger av § 13-1 jf. forskriften § 18-1. Dette blir av flere grunner meget uheldig. Først og fremst fordi det fører til unødig mye tids- og ressursbruk, men enda viktigere fordi det kan føre til at institusjoner ikke følger opp pasientens rettigheter fordi de vet at det er knyttet problemer til oppgjøret. For mange av pasientene i helseinstitusjoner vil det være viktig å få denne opplæringen, for på den måten være rustet til livet etter institusjonsoppholdet.

Alternativ 6:

Dette alternativet ivaretar kontinuiteten i opplæringen på en god måte, og retter opp svakheter ved gjeldende rett. Ved at ansvaret etter ”hovedreglene” (§§ 13-1 og 13-3) ligger fast også ved overgang til en institusjon, vil dette ”tvinge” ansvarlig kommune/fylkeskommune til å ivareta informasjonsflyten til enhver tid. Dette vil kunne være avgjørende for oppfyllelse av rettigheten til opplæring i disse overgangene. Etter en helhetlig vurdering av de ulike modellene anbefaler vi likevel ikke denne løsningen. Dette skyldes at problemene knyttet til oppgjørsordninger som eksisterer etter gjeldende rett vil ”leve videre” med denne modellen, noe som etter vår vurdering vil være uheldig.

Alternativ 1 i kombinasjon med alternativ 2:

Denne modellen er etter Fylkesmannens helhetlige vurdering den beste, og det anbefales at den erstatter den gjeldende ordningen. Det er en prinsipiell god løsning at opplæringsansvaret ligger til ett og samme forvaltningsnivå, uavhengig av om institusjonen er offentlig eller privat, og uavhengig av om plassering skjer i henhold til helselovgivningen eller barnevernlovgivningen. Samtidig mener vi det er av stor betydning at en omlegging til denne modellen i liten grad vil medføre praktiske problemer for landets fylkeskommuner, siden de allerede etter gjeldende ordning har et ”apparat” som gir opplæring innenfor grunnskole og videregående opplæring. Viktig for vår konklusjon er det også at de problemer som private helseinstitusjoner har med dagens oppgjørsordninger, unngås med denne modellen.

Ett forhold vi likevel finner grunn til å bemerke at endringsforslagene 1 og 2 i kombinasjon, i liten grad forplikter de involverte partene til utveksling av informasjon før, under og etter oppholdet i institusjonen. Som nevnt under alternativ 5 er det etter vår vurdering viktig at informasjonsflyten

er god i alle disse fasene. I motsatt fall kan det føre til at opplæringen blir forsinket, eventuelt at behovet for kontinuitet i opplæringen ikke blir ivaretatt. Fylkesmannens erfaring er at det ut fra gjeldende ordning er et behov for slike formaliserte plikter til samarbeid, et behov som også vil være der etter eventuell overgang til en modell bestående av alternativene 1 og 2. Plikten til slik samhandling kan for eksempel uttrykkes i lov eller forskrift.

Fylkesmannen har ingen merknader til de foreslåtte endringene av ordlyden i §§ 13-2 og 13-3a.

Med hilsen

Mona Røkke
fylkesmann

Kåre Hoel
utdanningsdirektør